

dosarul nr. 2ra-1100/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – V. Gîrleanu
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – N. Budăi, V. Efros și I. Muruianu

DECIZIE

04 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,

Judecătorul

judecătorii

Maria Ghervas

Iuliana Oprea

Dumitru Visternicean

Victor Burduh

Luiza Gafton

examinând recursurile declarate de către Întreprinderea cu Capital Străin „RED Union Fenosa” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Radu Jigău și de către Ion Pascari, reprezentat de avocatul Gheorghe Guzun,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Pascari, reprezentat de avocatul Gheorghe Guzun, împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” Societate pe Acțiuni cu privire la repararea prejudiciului material, moral și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins cererile de apel depuse de către Întreprinderea cu Capital Străin „RED Union Fenosa” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Radu Jigău, și de către Ion Pascari, reprezentat de avocatul Gheorghe Guzun și s-a menținut hotărârea din 29 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care acțiunea a fost admisă parțial

c o n s t a t ă :

La 19 mai 2016 avocatul Gheorghe Guzun, împuternicit prin mandatul din 18 martie 2016, să acorde asistență juridică în instanța de judecată cu dreptul de a semna cererea de chemare în judecată, de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 2, vol. I), a depus în interesele lui Ion Pascari cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „RED Union Fenosa” SA cu privire la repararea prejudiciului material, moral și cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată avocatul Gheorghe Guzun a indicat că la 16 noiembrie 2015, ora 10:00, în gospodăria lui Ion Pascari a izbucnit un incendiu, în urma căruia a ars casa în întregime și alte bunuri materiale în valoare de 187 000 lei.

Din actul de constatare a incendiului din 16 noiembrie 2015 și nota informativă din 17 noiembrie 2015, cât și depozițiile martorilor, s-a constatat că din cauza că conductorii liniei electrice aeriene, care erau amplasați prin ograda lui Ion Pascari și

alimentau casa cu energie electrică, nu erau întinși, s-a produs un scurt circuit, iar scânteile, căzând jos pe material inflamabil, au provocat izbucnirea incendiului.

În urma examinării conductoarelor, s-a constatat că pe ele erau semne de scurt circuit în locul contactării.

A mai indicat că până la producerea incendiului de un conductor a fost agățată o greutate (cărămidă) pentru a îndepărta și a exclude posibilitatea de a se atinge unul de altul, ceea ce avea loc foarte des.

În aceeași zi, după producerea incendiului de către personalul operativ al furnizorului au fost întinși regulamentul conductorii acestei lunii.

Din actul de control nr. 343 din 13 octombrie 2015 al Inspecției Energetice Teritoriale Călărași al Inspectoratului Energetic de Stat se atestă că conductoarele care alimentează casa lui Ion Pascari sunt slăbite, iar săgeata de încovoiere a firelor nu corespunde normelor în primele 4 deschideri, iar în urma acestui control inspectorul energetic de stat a înaintat prescripție proprietarului rețelelor electrice ORED RED Union Fenosa, în care a indicat neajunsurile depistate la acest obiect și modul lor de instalare, fapt despre care agentul economic trebuia să prezinte informația scrisă despre executarea prezentelor prescripții până la 13 noiembrie 2015.

În pofida acestui fapt, proprietarul rețelelor electrice nu a reacționat la prescripțiile înaintate de către Inspectoratul Energetic de Stat, dând dovadă de neglijență în înlăturarea neajunsurilor, fapt ce a dus la incendierea imobilului lui Ion Pascari și cauzarea prejudiciului în sumă de 187 000 lei.

Avocatul Gheorghe Guzun a solicitat încasarea de la ÎCS „RED Union Fenosa” SA în beneficiu lui Ion Pascari a sumei de 187 000 lei cu titlu de compensare a pagubei materiale cauzate în timpul incendiului, a prejudiciului moral în mărime de 500 000 lei și a cheltuielilor de judecată (f.d. 3-5, vol. I).

Ulterior, Ion Pascari a depus cerere de majorare a pretențiilor solicitând încasarea de la ÎCS „RED Union Fenosa” SA a sumei de 481 553 lei cu titlu de prejudiciu material, cauzat în urma incendierii imobilului și bunurilor materiale, după cum urmează: casă de locuit în valoare de 323 250 lei, economii financiare în sumă de 30 000 lei, cal în valoare de 12 000 lei, cherestea pentru construcții (5m.c.) în valoare de 12 500 lei, lemn pentru foc (10 m.c.) în valoare de 5 000 lei, gard (45 m) în valoare de 13 000 lei, motobloc în valoare de 12 400 lei, păsări (10 capete) în valoare de 1 500 lei, porumb (1000 kg) în valoare de 3 000 lei, fasole (50 kg) în valoare de 1 000 lei, miez de nucă (90 kg) în valoare de 10 080 lei, mese (4 bucăți) în valoare 3 880 lei, scaune (4 bucăți) în valoare 3 360 lei, aragaz (1 bucată) în valoare de 5 718 lei, set de bucătărie (1 bucată) în valoare de 4 259 lei, frigider (1 bucată) în valoare de 5 119 lei, televizor (1 bucată) în valoare de 3 499 lei, fotoliu (4 bucăți) în valoare de 2 000 lei, pat (3 bucăți) în valoare de 8 070 lei, dulap (2 bucăți) în valoare de 6 528 lei, covor (6 bucăți) în valoare de 10 800 lei și mașină de spălat (1 bucată) – 3 870 lei (f.d.63-64, vol. I).

Prin hotărârea din 29 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Ion Pascari.

S-a încasat de la ÎCS „RED Union Fenosa” SA în beneficiul lui Ion Pascari prejudiciul material în mărime de 115 888,67 lei, prejudiciul moral în mărime de 20 000 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 6 000 lei.

S-a încasat de la ÎCS „RED Union Fenosa” SA în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 4 256,66 lei (f.d. 134, 137-149).

La 19 aprilie 2017 avocatul Gheorghe Guzun a declarat în interesele lui Ion Pascari apel împotriva hotărârii din 29 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 150-151, vol. I), iar ulterior apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 187-190, vol. I).

La 21 aprilie 2017, avocatul Radu Jigău, împuternicit prin mandatul 17 iunie 2016 (f.d. 26, vol. I) și procura din 12 ianuarie 2017 (f.d. 94, vol. I) să acorde asistență juridică în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească, a depus în interesele ÎCS „RED Union Fenosa” SA cerere de apel împotriva hotărârii din 29 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 152-155, vol. I).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 25 ianuarie 2018 a respins cererile de apel depuse de către ÎCS „RED Union Fenosa” SA, reprezentată de avocatul Radu Jigău și de către Ion Pascari, reprezentat de avocatul Gheorghe Guzun și a menținut hotărârea din 29 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 204-218, vol. I).

La 20 martie 2018 avocatul Radu Jigău a declarat în interesele ÎCS „RED Union Fenosa” SA recurs împotriva deciziei din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs avocatul Radu Jigău a indicat că potrivit actelor anexate la dosar și anume Certificatului eliberat de Primăria com. Sipoteni din 24 noiembrie 2015, notei informative din 17 noiembrie 2015 emise de Inspectoratul Teritorial Energetic Călărași și Raportului de constatare tehnico-științific nr. 193 din 28 martie 2016, s-a constatat că producerea incendiului a fost cauzată de aprinderea fânului depozitat în zona de protecție sub LEA – 0,2kV între pilonii 19-20 și care datorită condițiilor climaterice nefavorabile, manifestate prin intensificări ale vântului în rafale de 15-20 m/s s-a propagat și asupra imobilului.

A mai menționat că depozitarea și păstrarea materialelor ușor inflamabile în zona de protecție a LEA prezintă o încălcare flagrantă a Regulamentului cu privire la protecția rețelelor electrice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 514 din 23 aprilie 2002.

A mai relevat că conform Hotărârii Guvernului nr. 1159 din 24 octombrie 2007 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Reguli generale de apărare împotriva incendiilor în Republica Moldova”, stogurile, șoproanele și stivele de nutreț trebuie amplasate la distanțe de minimum 15 m de la liniile de energie electrică, de minimum 20 m de la drumuri și de minimum 50 m de la clădiri și instalații.

Reglementarea tehnică „Reguli generale de apărare împotriva incendiilor în Republica Moldova” stabilește condiții speciale de apărare împotriva incendiilor, conform legislației în vigoare și este obligatorie atât pentru autoritățile publice, persoane juridice, persoane fizice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare.

A subliniat că actul de prescripție nu stabilește necorespunderea liniilor aeriene electrice ce alimentează consumatorul Ion Pascari.

La 10 aprilie 2018 avocatul Gheorghe Guzun a declarat în interesele lui Ion Pascari recurs împotriva deciziei din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

În motivarea cererii de recurs avocatul Gheorghe Guzun a indicat că Ion Pascari a prezentat instanței de judecată probe incontestabile ce probează că a avut

în posesie bunuri materiale care au ars sau au fost deteriorate în urma incendiului, dar aceste probe au fost ignorate de ambele instanțe, nefiind apreciată pertinenta, admisibilitatea și veridicitatea lor.

Prin hotărârea motivată instanța de judecată a constatat că conform certificatului eliberat de Primăria Sipoteni, raionul Călărași din 24 noiembrie 2015, la 16 noiembrie 2015 în gospodăria lui Ion Pascari, datorită condițiilor climaterice nefavorabile, manifestate prin intensificarea vântului în rafale de 15-20 m/s, s-a produs un incendiu, care conform informațiilor preliminare a izbucnit în urma unui scurt circuit de la cablurile electrice ce traversau gospodăria lui Ion Pascari. În urma incendiului, Ion Pascari a suportat pagube materiale, prin distrugerea casei de locuit și altor bunuri (economii financiare – 30 000 lei, un cal în vârstă de 8 ani, scândură pentru construcții – 5 m.c., lemne pentru foc – 10 m.c., mese – 4, scaune -8, porumb -1 tonă, fasole – 1sac, gard de scândură - 45 m, aragaz – 1, motobloc -1, set de bucătărie - 1, frigider – 1, televizor -1, fotolii - 4, paturi - 3, păsări -10, nuci – 6 saci, dulapuri – 2, covoare - 6, mașină de spălat – 1), însă aceste constatări ale instanței nu s-au regăsit și în dispozitivul hotărârii.

Consideră că instanțele de judecată neîntemeiat au reținut ca probă Raportul tehnico-științific nr. 161 din 18 martie 2016, care a stabilit suma prejudiciului cauzat în rezultatul incendierii casei de locuit, deoarece a fost efectuat în baza unor date inexistente (lipsa acoperișului, ușilor, ferestrelor, pardoselii, pereților, cât și a altor piese ale casei), nu include cheltuielile de transport necesare pentru transportarea materialelor de construcție pentru construcția casei și în acest raport nu s-a regăsit calculul costului anexei casei.

În argumentarea prețului real al casei de locuit, cât și a bunurilor distruse a prezentat informații din internet, care demonstrează costul unei case similare celei a lui Ion Pascari, fără a se lua în considerare că mai avea și o anexă (bucătăria de vară), potrivit căreia prețul este 323 250 lei.

Instanțele de judecată eronat au acordat lui Ion Pascari suma de 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, deoarece această sumă este iluzorie și nu poate compensa suferințele psihice retrăite în urma incendiului, având în vedere că are 77 ani, nu are loc de trai și este în imposibilitate de a-și construi o nouă casă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 08 mai 2018 Curtea Supremă de Justiție a expediat ÎCS „RED Union Fenosa” SA o copie a cererii de recurs depusă de Ion Pascari și lui Ion Pascari o copie a cererii de recurs depusă de ÎCS „RED Union Fenosa” SA, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii copieii respective.

Prin referința depusă la 31 mai 2018 avocatul Radu Jigău în interesele ÎCS „RED Union Fenosa” SA a solicitat respingerea recursului declarat de Ion Pascari și admiterea recursului declarat de ÎCS „RED Union Fenosa” SA.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele

invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursurile declarate de către ÎCS „RED Union Fenosa” SA, reprezentată de avocatul Radu Jigău și de către Ion Pascari, reprezentat de avocatul Gheorghe Guzun în limitele invocate pe baza materialelor din dosar și a referinței depuse de avocatul Radu Jigău în interesele ÎCS „RED Union Fenosa” SA, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt depuse în termen, recursul declarat de Ion Pascari, reprezentat de avocatul Gheorghe Guzun este întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a cererii de chemare în judecată, iar recursul declarat de ÎCS „RED Union Fenosa” SA, reprezentată de avocatul Radu Jigău, este neîntemeiat și urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

La 27 februarie 2018 Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 25 ianuarie 2018 (f.d. 219, vol. I) și respectiv recursurile declarate la 20 martie 2018 și respectiv 10 aprilie 2018 sunt depuse în interiorul termenului de declarare.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Actele cauzei atestă că potrivit certificatului eliberat de Oficiul Cadastral Teritorial Călărași a Întreprinderii de Stat „Cadastru” din 19 ianuarie 2016, proprietar al casei individuale de locuit din XXXX este Ion Pascari (f.d.11, vol. I), iar conform extrasului din Registrul de evidență a gospodăriei populației din 14 ianuarie 2016, eliberat de Primăria satului Sipoteni, raionul Călărași, Ion Pascari deține în proprietate bunul imobil, care este compus din casa de locuit, construită în 1970 cu suprafața de 102,7 m.p. și bucătăria de vară cu suprafața de 28 m.p., conform înscrierii în Registrul de evidență a gospodăriei populației, cont personal nr. 1238 din 01 ianuarie 1980 (f.d. 14, vol. I).

Probatoriul anexat la materialele cauzei mai atestă că potrivit actului de constatare a incendiului eliberat la 24 noiembrie 2015, la 16 noiembrie 2015 a avut loc un incendiu în curtea casei XXXX, fiind incendiată casa de locuit ce aparține lui Ion Pascari, 3 m.c. de lemn, un stog de fân, bunurile din interior și actele de identitate, iar cauza probabilă de producere a incendiului este scurt circuitul în liniile de la pilon (f.d. 9, vol. I).

La 08 februarie 2016 avocatul Gheorghe Guzun în interesele lui Ion Pascari a înaintat ÎCS „RED Union Fenosa” SA reclamație, prin care a solicitat achitarea în termen de 10 zile a prejudiciului material în mărime de 187 000 lei cauzat în urma incendiului (f.d. 17-18, vol. I).

Prin răspunsul din 24 februarie 2016 ÎCS „RED Union Fenosa” SA a comunicat că luând în considerare necesitatea clarificării și stabilirii suplimentare a circumstanțelor descrise, întreprinderea va iniția demersurile corespunzătoare, iar

drept urmare a finalizării și elucidării tuturor aspectelor cazului dat, va fi informat despre rezultat(f.d. 19, vol. I).

În consecință, la 19 mai 2016 avocatul Guzun Corneliu, a depus în interesele lui Ion Pascari cerere de chemare în judecată, concretizată ulterior, prin care a solicitat încasarea de la ÎCS „RED Union Fenosa” SA a sumei de 481 553 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat în urma incendiului și a bunurilor materiale, a prejudiciului moral în mărime de 500 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d.63-64, vol. I).

Fiind investite cu judecarea cauzei, instanțele de judecată au ajuns la concluzia admiterii parțiale a cererii de chemare în judecată.

Judecând cauza în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele de judecată au eșuat în aprecierea cuantumului prejudiciului material și moral acordat lui Ion Pascari.

Conform art. 8 alin. (1) Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

Conform art. 514 Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 1398 alin. (1) Codul civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Conform art. 1410 alin. (1) Codul civil, persoanele a căror activitate este legată de un izvor de pericol sporit pentru lumea înconjurătoare (exploatarea vehiculelor, a instalațiilor, mecanismelor, folosirea energiei electrice, a substanțelor explozibile, efectuarea lucrărilor de construcții etc.) au obligația să repare prejudiciul cauzat de izvorul de pericol sporit dacă nu demonstrează că prejudiciul se datorează unei forțe majore (cu excepția cazurilor în care dauna a survenit ca urmare a exploatării navelor aeriene) sau din intenția persoanei vătămate.

Probatoriul anexat la materialele cauzei atestă că conform notei informative din 17 noiembrie 2015 a inspectorului din cadrul Inspecției Energetice Teritoriale Călărași, se presupune că în provocarea incendiului au fost implicate instalațiile electrice de distribuție ale furnizorului. În urma unui vânt puternic, s-a produs un scurt circuit dintre conductori, scânteile căzând jos pe material inflamabil, au contribuit la izbucnirea incendiului. Pe conductoarele liniei electrice sunt semne de scurt circuit (fire topite) în locul contactării. De către personalul operativ al furnizorului în aceeași zi au fost întinși regulamentul conductorii acestei linii. Rețelele electrice de distribuție din localitate nu se întrețin și nu se deservesc în conformitate cu cerințele normelor și regulamentelor în vigoare, fapt confirmat prin actul de control și prescripția nr. 343 din 13 octombrie 2015, întocmit în adresa ÎCS „RED Union Fenosa” SA (f.d. 10, vol. I).

De altfel, instanța de recurs reține că anterior producerii incendiului din 16 noiembrie 2015, conform prescripției nr. 343 din 13 octombrie 2015 a Inspecției Energetice Teritoriale Călărași emisă în rezultatul controlului efectuat la rețelele electrice a ORED RED Union Fenosa, din localitatea satului Sipoteni, raionul Călărași, s-au constatat un șir de neajunsuri. Inspecția Energetică de Stat a avertizat ORED RED Union Fenosa că nerespectarea cerințelor documentelor normativ-tehnice în vigoare la exploatarea instalațiilor electrice poate duce la avarii,

deranjamente, explozii, incendii și/sau pierderi umane și a obligat agentul economic să prezinte informația scrisă despre executarea prezentelor prescripții până la 13 noiembrie 2015 (f.d. 7-8, vol. I).

Faptul că ÎCS „RED Union Fenosa” SA este răspunzătoare de cauzarea prejudiciului se confirmă prin actul de constatare a incendiului, în care este indicat că cauza probabilă a incendiului a fost producerea unui scurt circuit în liniile de la piloni. De asemenea, acest fapt se confirmă și prin nota informativă din 17 noiembrie 2015 a Inspecției Energetice Teritoriale Călărași, în conținutul căreia este indicat că în provocarea incendiului au fost implicate instalațiile electrice de distribuție ale furnizorului.

În aceste circumstanțe, instanțele de judecată întemeiat au ajuns la concluzia că raportul obligațional dintre părțile implicate în litigiu a luat naștere în urma prejudicierii lui Ion Pascari, iar obligația reparării pagubei cauzate incubă părții răspunzătoare de producerea acesteia ÎCS „RED Union Fenosa” SA, care se face culpabilă de producerea incendiului.

Conform pct. 1 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 393 din 15 decembrie 2010, Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice (în continuare Regulament) are ca scop reglementarea raporturilor juridice dintre operatorul de rețea, furnizor și consumatorul final cu privire la racordarea instalațiilor electrice ale consumatorilor finali la rețeaua electrică, referitor la contractare, furnizare și plata energiei electrice, precum și cu privire la utilizarea energiei electrice de către consumatorii finali.

Conform pct. 5 din același Regulament, operatorul de rețea, furnizorul este responsabil de furnizarea fiabilă și continuă a energiei electrice consumatorilor finali în conformitate cu categoria receptorilor de energie electrică, potrivit gradului de fiabilitate a furnizării energiei electrice, stabilit în Normele de amenajare a instalațiilor electrice și în conformitate cu Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției nr.406 din 25 februarie 2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.131-133, art.1125). În acest scop, operatorul de rețea este obligat să întrețină în stare bună de funcționare rețelele electrice ce-i aparțin, precum și rețelele electrice de întreținerea cărora este responsabil conform prevederilor prezentului Regulament, să efectueze exploatarea și reparația lor în corespundere cu cerințele documentelor normativ-tehnice obligatorii și să respecte normele de securitate.

Astfel, instanțele de judecată întemeiat au constatat că până la producerea incendiului în satul Sipoteni, raionul Călărași a avut loc controlul planificat în perioada 06 octombrie 2015 – 12 octombrie 2015 de către Inspecția Energetică Teritorială Călărași, în urma căruia au fost depistate un șir de abateri; în pct. 9 din actul de control fiind indicat că sunt slăbite conductoarele, săgeata de încovoiere a firelor nu corespunde normelor în primele patru deschideri F-3 de la PT-270, F-1 de la PR-269 pilonul 2-3 (f.d. 6, vol. I).

În urma controlului, furnizorului de energie electrică i-a fost eliberată prescripția nr. 343 din 13 octombrie 2015, care urma să fie executată până la 13 noiembrie 2015, însă, la materialele cauzei nu au fost administrate probe că până la data indicată în prescripție ÎCS „RED Union Fenosa” SA a înlăturat neajunsurile indicate.

Conform certificatului din 24 noiembrie 2015 eliberat de Primăria satului Sipoteni, raionul Călărași, la 16 noiembrie 2015 în gospodăria lui Ion Pascari, datorită condițiilor climaterice nefavorabile, manifestate prin intensificări ale vântului în rafale de până la 15-20 m/s, s-a produs un incendiu, care conform informațiilor preliminare, a izbucnit în urma unui scurt circuit de la cablurile electrice ce traversează gospodăria lui Ion Pascari (f.d. 12, vol. I).

Urmează a se ține cont și de scrisoare Serviciului Hidrometeorologic de Stat din 30 decembrie 2016, potrivit căreia la 16 noiembrie 2015 s-a înregistrat următoarele condiții climaterice: vântul a suflat predominant din nord-vest cu viteza maximă de 18 m/s, iar vântul cu astfel de viteză intră în categoria fenomenelor periculoase (f.d. 93).

În cumulul circumstanțelor enunțate, instanțele de judecată întemeiat au concluzionat că incendiul s-a produs din cauza nerespectării condițiilor de exploatare a instalațiilor de furnizare a energiei electrice, având în vedere că aceste încălcări au fost constatate anterior incendiului, iar furnizorul energiei electrice nu le-a înlăturat în termenul acordat.

De altfel, și martorul Constantin Stratan, angajat la Inspectoratul Energetic de Stat, subdiviziunea Călărași, a declarat în ședința de judecată că pe conductoare care trec deasupra casei lui Ion Pascari sunt semne de scurt circuit (f.d. 57-58, vol. I).

Faptul că cauza incendiului produs la 16 noiembrie 2015 în curtea casei de locuit din strada XXXX, ar fi scurt circuitul în LEA-0,22 kV, nu este exclusă în Raportul de constatare tehnico-științifică nr. 193 din 28 martie 2016, prezentat de ÎCS „RED Union Fenosa” SA (f.d. 28-34, vol. I).

Circumstanțele menționate, condiționează concluzia că ÎCS „RED Union Fenosa” SA este culpabilă de producerea incendiului la 16 noiembrie 2015 în curtea casei de locuit ce aparține lui Ion Pascari, iar pe cale de consecință urmează să repare prejudiciul cauzat în acest sens.

Conform pct. 51 lit. h) Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 393 din 15 decembrie 2010, furnizorul are următoarele obligații pe care trebuie să le îndeplinească să repare prejudiciile cauzate consumatorului final;

Așadar, repararea prejudiciului cauzat are și suport legal, în condițiile în care incendiul s-a produs din cauza unui scurt circuit la rețelele de fire electrice, responsabil de exploatarea cărora este ÎCS „RED Union Fenosa” SA

Astfel, instanțele de judecată întemeiat au respins ca fiind declarative și lipsite de suport probatoriu argumentele ÎCS „RED Union Fenosa” SA, potrivit căreia prejudiciul s-a produs din neglijența lui Ion Pascari, care a încălcat prevederile Regulamentului cu privire la protecția rețelelor electrice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 514 din 23 aprilie 2002, prin păstrarea materialelor ușor inflamabile în apropierea liniilor electrice.

Conform art. 14 alin. (1)-(3) Codul civil, persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat). Dacă cel care a lezat o persoană într-un drept al ei obține ca urmare venituri, persoana lezată este în drept să ceară, pe lângă reparația prejudiciilor, partea din venit rămasă după reparație.

Instanțele de judecată la aprecierea cuantumului prejudiciului material suportat de Ion Pascari prin incendierea casei de locuit au reținut Raportul de constatare tehnico-științifică nr. 161 din 18 martie 2016, potrivit căruia prejudiciul material cauzat proprietarului casei de locuit din XXXX din cauza incendiului produs la 16 noiembrie 2015, cu luarea în calcul a uzurii fizice reale după termenul de exploatare și starea tehnică a pereților casei până la incendiu 60%, constituie 114 388,67 lei (f.d. 100-105).

Colegiul consideră că instanțele justificat au reținut la aprecierea cuantumului prejudiciului material cauzat prin distrugerea casei de locuit Raportul de constatare tehnico-științifică nr. 161 din 18 martie 2016, care este o probă pertinentă și admisibilă, însă, eronat au luat la bază suma ce a fost obținută după deducerea uzurii.

Potrivit acestui raport și devizului local, valoarea lucrărilor de construcție necesare de executat la casa de locuit din XXX, din cauza incendiului produs la 16 noiembrie 2015, inclusiv cantitatea materialelor de construcție și valoarea lor constituie suma de 285 971,68 lei (f.d. 101, vol. I).

Instanța de recurs consideră că pentru repararea prejudiciului material cauzat în urma incendiului din 16 noiembrie 2015 în urma distrugerii casei de locuit și înlocuirea bunului, lui Ion Pascari urmează a i se compensa suma de 285 971,68 lei, considerând deducerea uzurii casei inaplicabile speței date.

În cererea de concretizare a pretențiilor, Ion Pascari a solicitat și repararea prejudiciului cauzat în urma distrugerii următoarelor bunuri: economii financiare în sumă de 30 000 lei, cal în valoare de 12 000 lei, cherestea pentru construcții (5m.c.) în valoare de 12 500 lei, lemn pentru foc (10 m.c.) în valoare de 5 000 lei, gard (45 m) în valoare de 13 000 lei, motobloc în valoare de 12 400 lei, păsări (10 capete) în valoare de 1 500 lei, porumb (1000 kg) în valoare de 3 000 lei, fasole (50 kg) în valoare de 1 000 lei, miez de nucă (90 kg) în valoare de 10 080 lei, mese (4 bucăți) în valoare 3 880 lei, scaune (4 bucăți) în valoare 3 360 lei, aragaz (1 bucată) în valoare de 5 718 lei, set de bucătărie (1 bucată) în valoare de 4 259 lei, frigider (1 bucată) în valoare de 5 119 lei, televizor (1 bucată) în valoare de 3 499 lei, fotoliu (4 bucăți) în valoare de 2 000 lei, pat (3 bucăți) în valoare de 8 070 lei, dulap (2 bucăți) în valoare de 6 528 lei, covor (6 bucăți) în valoare de 10 800 lei și mașină de spălat (1 bucată) – 3 870 lei (f.d.63-64, vol. I).

Instanțele de judecată întemeiat au respins pretențiile lui Ion Pascari în partea reparării prejudiciului material ca urmare a distrugerii bunurilor menționate mai sus, în condițiile în care nu au fost stabilite probe care să confirme existența acestor bunuri la data incendiului și valoarea acestora. Instanța nu exclude existența acestor bunuri la data producerii incendiului și arderii acestora, însă în acest sens urmau a fi prezentate probe pertinente și concludente.

Or, în conformitate cu art. 118 alin. (1) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiectiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Conform art. 1422 alin. (1) și (2) Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Conform art. 1423 alin. (1) și (2) Codul civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La caz, instanțele de judecată întemeiat au ajuns la concluzia admiterii pretențiilor cu privire la repararea prejudiciului moral, însă eronat au apreciat cuantumul acesteia doar la suma de 20 000 lei.

Colegiul consideră că în raport cu suferințele cauzate lui Ion Pascari, care are o vârstă înaintată și că casa acestuia a fost distrusă din culpa ÎCS „RED Union Fenosa” SA, suma de 20 000 lei pare în opinia instanței de recurs a fi o sumă iluzorie.

Cuantumul prejudiciului moral pretins de către Pascari Ion în sumă de 500 000 lei este vădit disproportionat și excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității, însă suma de 50 000 lei pentru repararea prejudiciului moral cauzat, ar constitui o satisfacție echitabilă și proporțională suferințelor suportate.

În conformitate cu art. 96 alin. (1) și (1¹) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Instanța de recurs atestă că Ion Pascari a fost reprezentat de Gheorghe Guzun, în baza mandatului din 18 martie 2016 (f.d. 2, vol. I), iar pentru serviciile de asistență juridică a suportat suma de 6 000 lei (f.d. 98-99, vol. I), motive din care instanța de recurs va compensa această sumă, având în vedere volumul de lucru și complexitatea cauzei.

În conformitate cu art. 98 alin. (1) Codul de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporțional părții admise din acțiune dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

În acest sens, în temeiul normei enunțate, instanța de recurs reține că Ion Pascari a fost scutit de la plata taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată, iar din contul ÎCS „RED Union Fenosa” SA urmează a fi încasat la bugetul de stat taxa de stat în sumă de 8 579,15 lei, proporțional pretențiilor admise.

Din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță și instanța de apel au stabilit circumstanțele cauzei, că nu este necesară verificarea suplimentară și administrarea de noi dovezi, însă au apreciat arbitrar circumstanțele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Ion Pascari, reprezentat de avocatul Gheorghe Guzun, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre de admitere parțială a cererii de chemare în judecată cu respingerea recursului declarat de ÎCS „RED Union Fenosa” SA, reprezentată de avocatul Radu Jigău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) și b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Ion Pascari, reprezentat de avocatul Gheorghe Guzun.

Se casează decizia din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 29 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Pascari, prin intermediul avocatului Gheorghe Guzun împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” Societate pe Acțiuni cu privire la repararea prejudiciului material, moral și cheltuielilor de judecată și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ion Pascari, reprezentat de avocatul Gheorghe Guzun, împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „RED Union Fenosa” Societate pe Acțiuni cu privire la repararea prejudiciului material, moral și cheltuielilor de judecată.

Se încasează de la Întreprinderea cu Capital Străin „RED Union Fenosa” Societate pe Acțiuni în beneficiul lui Ion Pascari suma de 285 971,68 lei (două sute optzeci și cinci mii nouă sute șaptezeci și unu lei și șaiszeci și opt bani) cu titlu de prejudiciu material, suma de 50 000 lei (cincizeci mii lei) cu titlu de prejudiciu moral și suma de 6 000 lei (șase mii lei) cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Se încasează de la Întreprinderea cu Capital Străin „RED Union Fenosa” Societate pe Acțiuni la bugetul de stat taxa de stat în sumă de 8 579,15 lei (opt mii cinci sute șaptezeci și nouă lei și cincisprezece bani).

În rest, pretențiile se resping ca fiind neîntemeiate.

Se respinge recursul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „RED Union Fenosa” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Radu Jigău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Iuliana Oprea

Dumitru Visternicean

Victor Burduh

Luiza Gafton